

Karakter

Op een lang en smal perceel van een oude kwekerij komt de tuinbouwgeschiedenis tot leven. Van aardbei tot snijroos, van buxushaag tot dahlia. Deze botanische tuin biedt een overzicht van de Aalsmeerse tuinbouw vanaf ongeveer 1650 tot 1950. De tuin toont de planten en teeltwijzen die door de eeuwen heen belangrijk zijn geweest voor de tuinbouw in Aalsmeer. Bepalend voor de sfeer zijn de oude kassen, plantenbakken en gebruiksvoorwerpen. Langs het 450 meter lange tuinpad staat een uitgebreide collectie geurende en vaak jeugdsentiment oproepende planten en bloemen.

Historische Tuin Aalsmeer
 Aalsmeer
 1,3 hectare
www.historischetuinaalsmeer.nl

Anders dan in de meeste andere tuinen staat in de Historische Tuin Aalsmeer het ambacht van de kwekerij centraal. Hoe kweek je een goede sering of roos en wat komt daarbij kijken? Maar ook de veranderingen in het assortiment aan gekweekte planten zijn tentoongesteld. Hoe werden de kassen vroeger warm gehouden? En hoe werden de talrijke slotjes overbrugd en waarmee werden de bredere wateren bevaren?

In de verschillende, soms krappe kassen is te zien onder welke omstandigheden vroeger snijbloemen en kamerplanten werden geteeld en welk vakmanschap daarbij nodig was. Aalsmeer heeft een lange agrarische geschiedenis. Rond 1350 werd door boeren veel turf gewonnen om aan de rentmeester van de graaf van Holland de belasting te kunnen betalen. Dit zogenaamde vervenen is er mede de oorzaak van dat Aalsmeer nu bekend is om haar bloementeelt. Door het vervenen bleef er steeds minder land over, ook al omdat het Haarlemmermeer aan de westzijde grote stukken land verzwolg. Het resterende land werd ondertussen steeds intensiever gebruikt voor productie van gewassen door de toenemende vraag uit Amsterdam, dat over water goed bereikbaar was. Het nog niet verveende land bleek uitermate

geschikt voor tuinbouw. In de 17de eeuw ontstond de boomteelt. Tegelijk kwam de aardbeienteelt op als ondercultuur van de boomteelt. Het hoogtepunt daarvan lag rond 1850. In de kleuren rood, groen en zwart van de vlag van Aalsmeer staat het rood voor de aardbei, het groen voor het blad en het zwart voor de aarde. Vanaf 1850 begon de omschakeling naar bloemisterij met het kweken van buitenbloemen en perkplanten in de volle grond zoals hortensia's en Japanse azalea's. In 1896 verscheen de eerste rozenkas. Vanaf 1900 kwamen er steeds meer kassen voor rozen en seringen. De teelten in Aalsmeer zijn mede bepalend geweest voor het ontstaan van de huidige bloemen- en plantenteelt in Nederland.

Collectie

Dahlia's, rozen, seringen en fruitgewassen vormen de kern van de collectie. Er is een buxushoek met allerlei vormen waarin men deze plant (bijgenaamd 'het palmboompje') kweekte. Er zijn ook verschillende voorbeelden van oude combinatieteelten zoals aardbeien onder de fruitbomen en stokbonen tussen de seringen. Ook is er een permanente tentoonstelling van historische kassen, hulpmiddelen en gereedschappen. Vaak klaar liggen de bootjes waarmee vroeger het transport verzorgd werd tussen grond, kas, veiling en de markt waar de bloemen of planten verkocht werden.

In historische volgorde staan in de tuin de oude teelten van fruit, bomen en aardbeien. Vervolgens vormculturen, sierheesters, rozen, trekheesters, buitenbloemen en perkgoed. Tenslotte de meer recente teelt van snijbloemen en potplanten in bakken en kassen. Naast de planten is er een permanente expositie te bezichtigen met oude gereedschappen, kasjes en vaartuigen.

1974 Overeenkomst firma Dahlia Maarse

De kwekersfamilie Maarse verkoopt een perceel grond aan de gemeente Aalsmeer. De grond en de gewassen vormen de kern van de latere tuin en collectie. De familie en firma Maarse was in Aalsmeer vooral bekend door de kweek van dahlia's.

1978 Oprichting

Oprichting van de Stichting Historische Tuin Aalsmeer die het beheer en de exploitatie van de tuin overneemt. Op 23 oktober 1978 doet wethouder M. Jongkind de eerste aanplant, een 'Koningslinde'. In de jaren hierna wordt snel bijgebouwd en de collectie wordt uitgebreid. Aan het gebouwenbestand worden een kantoor, een kantine en een nieuwe bloemenschuur toegevoegd. In 1982 gaat de tuin open voor publiek.

1995 Verzelfstandiging

De gemeente Aalsmeer trekt zich terug en de Stichting Historische Tuin wordt verzelfstandigd en krijgt het eigendom van de grond en de opstallen. De personeelslasten worden door de gemeente gesubsidieerd. In 1999 volgt opening van het oude veilinggebouw met de originele jugendstil veilingklok uit 1930 afkomstig van de Aalsmeerse veiling 'Bloemenlust'. Hier vinden regelmatig veilingen plaats en kan 'bij afslag' een bos bloemen, een kamer- of tuinplant gekocht worden.

2015 Tuinhuis

Opening van een nieuwe horeca gelegenheid in oudhollandse stijl, het Tuinhuis, met een aanlegplaats voor boten. De tuin wordt beheerd door twee medewerkers in vaste dienst met assistentie van ruim 100 vrijwilligers met kennis van zaken van de diverse teelten. Er zijn vele rondleiders en medewerkers voor receptie, bibliotheek, techniek en onderhoud.

Oude veilingklok

Vlag van Aalsmeer

De kaart van deze botanische tuin weerspiegelt fraai de geschiedenis: een langgerekt stuk venige grond aan de rand van het voormalige Haarlemmermeer, een oude ontginning, eeuwenlang in gebruik geweest als kwekerij.

Kroonjuwelen

Keizerin Auguste-roos *Rosa 'Kaiserin Auguste Viktoria'*

Deze crème-witte theeroos, de 'Kaiserin', is in 1890 door de Duitse kweker P. Lambert op de markt gebracht.

Kaiserin Auguste Viktoria, de eerste vrouw van de Duitse keizer Wilhelm, was beschermvrouwe van de Duitse rozenvereniging. Het rosarium bij Huis Doorn, waar de keizer na de Eerste Wereldoorlog als balling verbleef, is daar aangelegd tijdens het verblijf van Auguste Viktoria. Deze roos was in 1896 de eerste kasroos die als snijbloem werd gekweekt in Aalsmeer. Aangezien deze roos tot 1960 werd aangevoerd op de veiling, is de 'Kaiserin' de langst geteelde snijroos. Helaas geurt deze keizerin onder de rozen niet, evenmin als de meeste andere witte rozen. Omdat de kleur wit lastig is te kruisen is bij rozen, heeft het lang geduurd (tot 1980) voor er opvolgers waren, *Rosa 'Jack Frost'* en *Rosa 'White Masterpiece'* zijn de bekroonde nakomelingen.

Balkongeranium *Pelargonium zonale 'Paul Crampel'*

Wat wij gewoonlijk 'geranium' noemen heet bij de kweker een *Pelargonium*. In de wilde flora heet het geslacht *Geranium* 'oie-vaarsbek'. Ondanks deze verwarring zijn *Pelargoniums* populaire planten, eigenlijk echte volksplanten die zich makkelijk laten stekken.

De cultivar 'Paul Crampel' (balkongeranium) heeft sterk aan de populariteit van geraniums bijgedragen. Het is dé klassieke rode geranium van balkons en bloembakken buiten aan de vensterbank.

De wilde oerouders van de *Pelargonium* komen uit Zuidelijk Afrika. De gekweekte soorten zijn hieruit ontwikkeld. *Pelargonium zonale x hortorum* is een gekweekte, sterke geranium uit Frankrijk en wordt al 125 jaar geteeld en verkocht. Alle *Pelargonium zonale x hortorum* planten zijn te herkennen aan hun vrijwel ronde, zachte

bladeren met een halfronde donkere band in het blad, de 'zone'. Paul Crampel was een Franse avonturier en ontdekkingsreiziger in Afrika. Zijn laatste tocht eindigde fataal in 1891; hij werd vermoord in wat nu de Centraal Afrikaanse Republiek heet. Nadat het nieuws de Franse kranten bereikte, werd deze geranium in 1893 naar hem vernoemd.